

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Мария Василева Тотева, дмн
относно конкурс за присъждане на академичната длъжност „Професор“
в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт,
професионално направление 7.4. Обществено здраве,
специалност „Кинезитерапия“

Национална спортна академия „В. Левски“ в Държавен вестник бр. 91 от 19.11.2019 г. обявява конкурс за професор по „Кинезитерапия“ за нуждите на катедра „Теория и методика на кинезитерапията“. Документи за участие в него са подадени от единствен кандидат доц. Румяна Ташева, доктор.

Кандидатката е родена през 1961 г. в гр. Бургас. В периода 1980-1984 г. придобива висше образование във ВИФ „Г. Димитров“ с квалификация „Методист по ЛФК“ и „Учител по физическо възпитание“. По-късно се обучава във Висшия медицински институт – София и през 1993г. ѝ се признава специалност по „Медицинска физкултура“. Трудовата ѝ дейност започва като рехабилитатор и по-късно – кинезитерапевт в 27 и 25 поликлиники в София. След 10 години практическа работа през 1993 г. спечелва конкурс за асистент по КТ в НСА „В. Левски“. Последователно е повишавана в академичните длъжности ст. асистент и гл. асистент. В 2006 г. защитава дисертация и придобива образователната и научна степен „Доктор“. С академичното звание „Доцент“ е удостоена през 2009 г.

Съобразно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на НСА „В. Левски“ са представени необходимите наукометрични данни във връзка с цялостната дейност на доц. Ташева. Те са подробно анализирани от съответна комисия, чието заключение е, че са спазени всички изисквания за заемане на академичната длъжност „Професор“. Анализът на включените показатели установява, че при норматив от 495 точки, кандидатката е реализирала 1036 точки, като основна част от тях са свързани с монографичите ѝ трудове.

Представената научна продукция след доцентската хабилитация включва 2 монографии, 1 учебник, 26 статии, резюмета на 30 доклада публикувани в материалите на научни форуми, ръководство на четирима докторанти, 4 изследователски програми.

Прегледът на научните издания установява, че доц. Ташева е самостоятелен или водещ автор в почти всички публикации, като в колективните трудове ясно се очертава ръководната ѝ роля и активно участие.

Основните научни интереси на кандидатката са реализирани в областта на травматологичната нозология. Обхванати са голям брой болестни единици с програми, които включват иновативни методи на изследване и прилагане на нови актуални терапевтични модели.

Диференцирането на статиите показва, че те могат тематично да бъдат условно групирани в следните направления:

- Кинезитерапия при горни крайници и раменен пояс;
- Кинезитерапия на долни крайници;
- Кинезитерапия на гръбначния стълб;
- Други.

Анализът на публикуваните материали представя доц. Ташева като специалист, който с голяма ерудиция обсъжда своя професионален опит в отделните кинезитерапевтични практики. В настоящата рецензия се коментират подбрани статии.

Рехабилитацията на раменната става е сериозно предизвикателство за всички специалисти предвид чести болеви оплаквания, след физически натоварвания. Чрез електромиографско изследване е доказано, че упражнения от затворена кинетична верига намалява активността на низходящата част на *m. trapezius* и тушират болевите усещания. [9]

Интересът на авторката е насочен към дисфункциите на горния телесен квадрант (цервикален и торакален дял, раменен пояс и горен крайник) при лица със седящи професии. Адаптираното тестиране на *m. trapezius brachii* показва разнообразни положителни промени след включване на кинезитерапевтични програми в т.ч. ПИР и кинезиотейпинг за хипотоничния мускул. Резултатите доказват необходимостта от

профилактични физически упражнения, които имат здравословен ефект при хипокинезията на съвременния човек [12].

Специално внимание авторката обръща на контрактилните структури на скапулата [13], предвид функционалното ѝ значение за раменния пояс. Използвани са мускулно-енергийни техники в т.ч. и ПИР. Кинезитерапията е в разнообразна позиция с последователно третиране на контрактилните компоненти, което гарантира доброто функционално състояние, постигнато от кандидатката.

Физиотерапевтичната програма при лечението на дисталните радиални фрактури е обогатена чрез приложената методика на Mulligan. Използваната двигателна техника води до значително подобряване на супинацията на предмишницата, намалява болката, увеличава двигателния обем и особено положително, съкращава се възстановителният период [17].

По-голямата част от научните разработки на доц. Ташева са върху разнообразните увреждания на долния крайник, които са включени във **Втората група публикации.**

Отбелязвам, че при всички изследвани пациенти е направен задълбочен анализ на състоянието, което е предпоставка за успеха на приложените терапевтични програми.

Значителен интерес представлява проучването върху компенсаторния механизъм след хирургическо лечение на ацетабуларна фрактура [7]. Тази тежка травма е терапевтирана при 22 пациенти. Разработена и приложена е методика, която има до голяма степен специфичен характер, съобразен с индивидуалния статус на увредените.

Състоянието на бедрената мускулатура е съществена предпоставка за пълноценното възстановяване. Доц. Ташева прилага новатоски подход за рехабилитация, който включва 10 последователни техники за въздействие. Тя въвежда методика за контролиране функцията на m. biceps femoris и m. rectus femoris и стимулиране на медиалните бедрени флексори на колянната става [11].

Проблемът за функционалното състояние на тази става е винаги актуален и той е обект на научните дирения на кандидатката. В

съавторство [10] е разработена иновативна система за функционална диагностика и профилактика на състоянието на колянния комплекс. Апробираните 10 специфични теста са информативни и позволяват диагностициране на функционални нарушения, които са рисков фактор за травматични инциденти.

Теоретичен и практически интерес представлява идеята за диференциране на рефералните модели [21] при травматичните увреждания и по-конкретно на екстензорите в колянната става. Разработена е методика за въздействие на тригерните точки на *m. rectus femoris* и *m. vastus medialis*, което има както добър терапевтичен ефект, така и профилактичен.

Функционалният капацитет на долния крайник е обсъден след задълбочено изследване на Q-ъгъла на бедрената кост с *patella*-та. Подробният анализ обосновава значимостта на посочената анатомична структура за двигателната дейност, както и необходимостта от подходяща профилактика на травматичните увреждания [15].

Развитието на хондромалация, особено при спортисти, изисква съществена част от лечението да бъде реализирана чрез адекватна кинезитерапия. Такава е апробирана от доц. Ташева, с много добри терапевтични резултати в началния етап на заболяването и възможност за пълноценно възстановяване [14].

Част от патологията на долния крайник е наличие на плоскостъпие. Осъществено е проучване от колектив, ръководен от авторката, което е проведено с използване на тензоплатформа. Получените резултати оптимизират функционалната диагностика на ходилото и насочват към профилактични мерки [6] при деца и възрастни.

Трета група статии са свързани с патологията на гръбначния стълб. С голяма прецизност са изследвани различни експериментални групи и приложени адекватни кинезитерапевтични програми. Като част от тях е извършен целенасочен литературен обзор, относно приложението на нервно-мускулен кинезитейпинг. Цитирани са собствени резултати с доказан терапевтичен ефект при болки и дисбаланс в цервико-торакалната област [19].

За първи път у нас е приложен теста на Матиас относно качествата на паравертебралната мускулатура, влияеща върху контрола на стойката в торакалния дял. Получената информация спомага за въвеждане на актуални методики за оптимално въздействие в тази област.

Увеличаването на постуралните нарушения в детско-юношеската възраст обуславя приложението на изследване при динамичен инклинометър. По обективен начин се отразява дисфункцията при ненормална стойка и наличието на асиметрия. Въз основа на информацията са приложени целенасочени упражнения с доказан терапевтичен ефект [5].

Диагностиката на лумбалната лордоза [16] е част от научните интереси на доц. Ташева. Използването на подходящ сухожилен тест улеснява диагностиката, обективизира резултатите и подбора на оптималните средства за въздействие.

Интерес представлява и изследването на *m. quadratus lumborum* при състезателки по художествена гимнастика [29]. Установява се асиметричност в еластичността и статичната силова издръжливост на мускула, което причинява болка и дискомфорт в торакалния и лумбален гръбнак. Това налага кинезитерапия с профилактична насоченост.

В конкурса доц. Ташева участва с 2 монографии, които обобщават нейния теоретико-практически опит и заслужават самостоятелно обсъждане.

Първата от тях е „Кинезитерапия при травми и заболявания в областта на тазобедрената става“ [1]. Това издание може да бъде повод за професионална гордост на кандидатката.

Използваната структура на книгата е издържана в педагогическо и професионално отношение. Тя включва анатомичните особености на тазобедрената става, съчетана с нейната биомеханика. Изследователската програма е представена чрез 27 експериментални теста, 6 инструментални метода и описание на функционални методики за болка (Harris Hip score, Womac индекса „червени флагове“ и др.). За всеки признак се коментира целта, позицията, техниката на изпълнение и резултатът от него. В основната част на труда се обсъждат 13 нозологични единици. При тях са

представени причините за патологичните промени, както и симптомите и лечебните програми с акцент върху подходящата кинезитерапия. Много добър подход е коментарът за спецификата на уврежданията при различни спортни дисциплини. Подробно е обсъждана методиката на кинезитерапия, чрез прилагане на разнообразни подходящи техники, като такива за позиционно освобождаване на болката, нервно-мускулно улесняване, изометрична контракция, мускулно-енергийни техники, мануално мускулно тестване, постизометрична релаксация, стречинг, кинезиотейпинг и др. При 3 от болестните единици е описан подробния алгоритъм на кинезитерапия, обусловен от субективните оплаквания на пациентите и клиничните резултати. Съществена част представляват приложените авторски и модифицирани методи на доц. Ташева в кинезитерапевтичната практика. В края на всеки раздел е включена целенасочена библиография, характеризираща българския и международен опит в лечението на отделните увреди. Подходящото онагледяване и направените обобщения повишават научно-практическите достойнства на труда.

Втората монография представена от доц. Ташева е посветена на съвременните аспекти на ерготерапията. До голяма степен тя има сравнително по-теоретичен характер. Нейната първа част е посветена на основните понятия, базисни термини, цели, видове, същност и заключението, че тя оказва влияние върху здравната активност на пациентите. Добре са описани основните умения на ерготерапевтите в адаптацията на тяхния контингент към околната среда. Научно-практическата информация включва оценка на двигателните и процесни умения, социалното взаимодействие (подробно представено) и др. С подчертана практическа насоченост са представени обучителни терапии при 12 нозологични единици. Те имат както теоретичен, така и практически характер, като се използват и подходящи авторски програми, разработени от кандидатката. Заслужава да се отбележи богатата библиография към отделните раздели в т.ч. многобройните дефиниции от водещи световни специалисти по отношение дейностите от ежедневието,

характеризиране на задачите, играта като вид активност, околна среда, работа и т.н.

В раздел „Други“ е публикация с направен подробен обзор на Spa & Wellness практики. Представена е философията на тази програма, както и конкретни лечебни процедури, насочени към подобряване здравния статус на човека.

В този раздел е и подробното описание на магистърска програма по КТ с включено обучение I портфолио. Установява се неговата значимост за повишаване компетенцията на бъдещите специалисти.

Доц. Ташева се характеризира с голяма научна активност, което се изразява и в многобройните ѝ участия в различни форуми у нас и в чужбина. На някои от тях [5] е била ръководител на заседания. Нейните резултати са оценени по достойнство, за което притежава и почетни грамоти [3].

Тя представя резюмета на 30 доклада, които демонстрират резултатите от експерименталната ѝ дейност, свързани с методиката на кинезитерапия при различни патологични състояния. В други презентации се коментират невключени в горната група съобщения, като алгометрия в тригерни точки; третиране на Low back pain; функционална диагностика след тотално протезиране на тазо-бедрената става; развитие на спортната кинезитерапия в България и др. Презентираните научни данни допринасят за авторитета на българската кинезитерапевтична школа, споделен с широка аудитория.

Научната общност оценява качествата на публицистичната дейност на кандидатката, които са документираны чрез 16 цитирания от водещи специалисти.

Част от научната дейност на доц. Ташева е осъществено ръководство при разработване на докторските тези на четирима докторанти, които успешно са защитили своите разработки.

Компетенцията на един учен се изразява до голяма степен и в разработването и осъществяването на научни проекти. Кандидатката е била ръководител на 4 посветени на социално-значими проблеми, които са били положително оценени.

Анализът на публикациите на доц. Ташева показва, че те съдържат оригинални резултати, част от които представляват новост за науката, а други обогатяват съществуващите знания. Всички те се характеризират със своята приложна стойност. Научните приноси могат да бъдат обобщени в следните насоки:

- Създадени са и апробирани нови авторски програми за диагностика и лечение на патологични състояния в опорно-двигателния апарат.

- Въведени са в лечебния процес иновативни методи и изследователски тестове, оптимизиращи кинезитерапевтичната практика.

- Апробирано е приложението на редица уреди като инклинометър, алгометър, сколиозометър, биофийдбек и др., които оптимизират диагностичните резултати.

- Актуализирано е обучението и приложението на ред мускулно-енергийни и нервно-мускулни техники, ERGON и техника, кинезиотейпинг и др.

- Успешно е представено личното участие на кандидатката във възстановителния процес след хирургични интервенции.

- Разработени са подходящи методи за диагностика и профилактика на проблемите свързани с профилактичната дейност при хора с продължителна седяща поза.

- Създадена е първата магистърска програма по обучение в портфолио на специалистите по КТ.

- Осъществена е добра презентация на организацията и дейността на федерацията по спортна кинезитерапия в България.

Учебно преподавателска дейност

Учебната работа е основна част от професионалната дейност на всеки преподавател. Доц. Ташева в продължение на 27 години я осъществява с твърде разнообразен характер. Тя включва теоретични занимания, практически упражнения в НСА и лечебни бази, ръководство на стажантски практики, СИД, участие в семестриални и държавни изпити, проверка на контролни работи, консултации. Те са реализирани с бакалаври и магистри. Учебните дисциплини, които преподава включват

различните направления на кинезитерапията, а именно патокинезиология; КТ в ортопедията и травматологията (в т.ч. гръбначни изкривявания); спортна КТ; ерготерапия; портфолио; профилактика на спортния травматизъм. Последните 4 предмета са с разработени и приети от Учебния отдел обучителни програми, като някои от тях (портфолио) се провеждат за първи път у нас. Искам да подчертая, че въвеждането на нов лекционен курс – разработване на програми, организация, презентация и т.н. е предизвикателство за всеки преподавател, с което доц. Ташева се е справила успешно.

Тя винаги е имала хорариум, който надхвърля приетите нормативни изисквания в НСА. Според справка на Учебния отдел през 2018/2019 година (съобразно приетия Правилник за учебна работа) тя е реализирала 481 наднормени часа от лекции и упражнения и 606 ч. допълнителна учебна заетост.

Тя е била ръководител на трима бакалаври и 14 магистри, чийто дипломни работи са получили висока оценка.

Доц. Ташева издава учебник по „Ерготерапия“ през 2016 г., който повишава научно-практическото ниво на специалистите, работещи с различни нозологии в областта на ерготерапията. Съдържанието има два основни раздела. Първият е с теоретичен характер, в който се представят базови програми, видове обучителни терапии и адаптации. Във втората (специална част) е включена програма за работа с пациенти, нуждаещи се от подобряване на здравето чрез ерготерапевтична дейност. Изданието е с богата библиография и особено съществено - с формулирани конкретни въпроси за проверка на знанията на обучаващите се.

Доц. Ташева периодично повишава професионалната си квалификация в специализирани курсове (над 30) като в няколко от тях получава награди за представянето си.

Необходимо е да се представи голямата професионална активност на доц. Ташев. Тя е член на централната група на програмата „Леонардо да Винчи към европейския проект „Sports physiotherapy for All“. Членува в ред научно-професионални асоциации – Българско дружество по спортна медицина и кинезитерапия; Асоциация на физиотрапевтите в България;

Българска ортопедична и травматологична асоциация; Дружество по хирургия на ръката; Международната федерация по спортна физиотерапия; Международна конфедерация по физикална терапия. Тя е ръководител и консултант относно Кинезитерапията при гръбначни изкривявания в район „Младост“. Осъществява дарителска дейност в областта на профилактиката и кинезитерапия на постурални нарушения в начална училищна възраст.

Оценявайки цялостната ѝ дейност приемам за най-голямо организационно постижение формираната от нея Българска федерация по спортна кинезитерапия, на която тя е Председател. Чрез нея се промотира компетенцията на кинезитерапевтите и ролята на техните програми в лечението на спортните увреждания.

Заклучение

Анализът на цялостната дейност на доц. Румяна Ташева, доктор ми дава основание тя да бъде характеризирана като компетентен, високо ерудиран преподавател, чийто новаторски идеи обогатяват теорията и практиката на кинезитерапията.

Научните и професионалните ѝ качества съдействат за изграждане на подготвени специалисти в общественото здраве. Въз основа на това изразявам високоположителна оценка за нейната кандидатура, която отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ и Правилника на НСА „В. Левски“. Призовавам членовете на Уважаемото научно жури да подкрепят моето становище и присъдят академичната длъжност „Професор“, област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, специалност „Кинезитерапия“ на доц. Румяна Георгиева Ташева, доктор, за което тя притежава всички необходими качества.

Рецензент:

проф. д-р Мария Василева Тотева, дмн

REVIEW

**from Prof. Dr Mariya Vasileva Toteva, DSc
about the selection procedure for the award of the academic position
"Professor" in the field of higher education
7. Health and sports, professional field 7.4. Public Health,
specialty "Kinesitherapy"**

National Sports Academy "Vasil Levski" in the State newspaper no. 91 of November 19, 2019 announces a selection procedure for Professor of Kinesitherapy for the needs of the Department of "Theory and Methods of Kinesitherapy". Documents for participation in it were submitted by a single candidate Assoc. Prof. Rummyana Tasheva, PhD.

The candidate was born in 1961 in Burgas. In the period 1980-1984 she obtained higher education at (БИФ) "Georgi Dimitrov" with a qualification as a "Methodist in treatment physical culture" and a Physical Education Teacher. Later she studied at the Higher Medical Institute - Sofia and in 1993. she is recognized as a major in Medical Physical Education. Her work began as a rehabilitator and later as a kinesitherapist in 27 and 25 polyclinics in Sofia. After 10 years of practical work in 1993, she won a competition for a kinesitherapy Assistant at NSA "Vasil Levski ". She has been promoted to the academic positions of Senior Assistant and Main Assistant. In 2006, she defended her PhD thesis and obtained her PhD degree. She was awarded the academic title "Assoc. Prof." in 2009.

In accordance with the requirements of the (ZRASRB) and the Rules of the NSA "Vasil Levski "presents the necessary scientometric data in connection with the overall activity of Assoc. Prof. Tasheva. They have been thoroughly analyzed by a relevant committee whose conclusion is that all the requirements for occupying the academic position of Professor have been met. The analysis of the included indicators reveals that at the norm of 495 points, the candidate has realized 1036 points, the major part of which is related to her monograph works.

Submitted scientific production after the Assoc. Prof. habilitation includes 2 monographs, 1 textbook, 26 articles, summaries of 30 papers published in the materials of scientific forums, a guide of four PhD students, 4 research projects programs.

The review of the scientific publications reveals that Assoc. Prof. Tasheva is an independent or leading author in almost all publications, and her collective role clearly shows her leading role and active participation.

The candidate's main scientific interests are in the field of traumatic nosology. A large number of disease units are covered with programs that include innovative methods of research and application of new current therapeutic models.

Differentiation of articles shows that they can be thematically grouped in the following directions:

- Upper limb kinesitherapy and shoulder girdle;
- Kinesitherapy for the lower limbs;
- Spine kinesitherapy;
- Others.

The analysis of the published materials presents Assoc. Prof. Tasheva as a specialist who with great erudition discusses her professional experience in the different kinesitherapy practices. This review comments on selected articles.

Rehabilitation of the shoulder joint is a serious challenge for all professionals given the frequent pain complaints after physical load. Electromyographic studies have shown that closed-loop exercise decreases the activity of the descending part of m. trapezius and extinguish pain. [9]

The author's interest is in the dysfunction of the upper body quadrant (cervical and thoracic limb, shoulder girdle and upper limb) in people with sedentary occupations. Adapted testing of m. trapezius shows a variety of positive changes after the inclusion of kinesitherapy programs, incl. PIR and kinesiotherapy for hypotonic muscle. The results prove the need for prophylactic physical exercise that has a healthy effect on the hypokinesia of modern humans [12].

The author pays special attention to the contractile structures of the scapula [13], given its functional importance for the shoulder girdle. Muscle-energy techniques have been used, incl. and postisometric relaxation. Kinesitherapy is in a diverse position with consistent treatment of contractile components, which guarantees the good functional status achieved by the candidate.

The physiotherapy program for the treatment of distal radial fractures was enriched by the applied Mulligan technique. The used motor technique leads to a significant improvement of the supination of the forearm, reduces pain, increases the motor volume and especially positively, shortens the recovery period [17].

Most of the scientific work of Assoc. Prof. Tasheva is on the various injuries of the lower limb, which are included in the Second group of publications.

I note that a thorough analysis of the condition has been made in all the patients studied, which is a prerequisite for the success of the therapeutic programs implemented.

Of considerable interest is the study of the compensatory mechanism after surgical treatment of acetabular fracture [7]. This severe trauma was treated in 22 patients. A methodology has been developed and implemented that is very specific in nature, tailored to the individual status of the disabled.

The condition of the femoral musculature is an essential prerequisite for full recovery. Assoc. Prof. Tasheva applies a groundbreaking approach to rehabilitation that includes 10 consistent impact techniques. It introduces a methodology for controlling the function of m. biceps femoris and m. rectus femoris and stimulation of medial femoral flexors of the knee joint [11].

The problem of the functional state of this joint is always topical and it is the subject of scientific research of the candidate. In co-authorship [10] an innovative system for functional diagnostics and prophylaxis of the condition of the knee complex was developed. The 10 specific tests tested are informative and allow the diagnosis of functional disorders that are a risk factor for traumatic incidents.

Theoretical and practically interesting ideas for the separation of referral models [21] in the event of a trauma requirement, and in particular of knee extensors. A methodology for influencing the trigger points of m. rectus femoris and m. vastus medialis has been developed, which has good therapeutic effect, such and prophylactic.

The functional capacity of the lower limb has been discussed after a thorough examination of the Q-angle of the femur with the patella. The detailed analysis substantiates the importance of the anatomical structure mentioned for the motor activity as well as the need for appropriate prevention of traumatic injuries [15].

The development of chondromalacia, especially in athletes, requires a substantial part of treatment to be implemented through adequate kinesitherapy. This was tested by Assoc. Prof. Tasheva, with very good therapeutic results in the initial stage of the disease and the possibility of complete recovery [14].

Part of the pathology of the lower limb is the presence of flat feet. A study was conducted by a team led by the author, which was conducted using a strain gauge platform. The results obtained optimize the functional diagnostics of the foot and guide to preventive measures [6] in children and adults.

A third group of articles is related to the pathology of the spine. Various experimental groups were investigated with great precision and adequate kinesitherapy programs were implemented. As part of them, a targeted literature review on the application of neuromuscular kinesitherapy was performed. Own results have been cited with a proven therapeutic effect for pain and imbalance in the cervico-thoracic region [19].

For the first time in our country, Matthias' test for the qualities of the paravertebral musculature influencing the control of the posture in the thoracic limb was applied. The information obtained helps to introduce up-to-date methodologies for optimal impact in this area.

The increase in postural disorders in childhood and adolescence determines the application of a dynamic inclinometer study. The dysfunction in abnormal posture and the presence of asymmetry are objectively reflected. Purposeful exercises with proven therapeutic effect were applied based on the information [5].

Diagnosis of lumbar lordosis [16] is part of the scientific interests of Assoc. Prof. Tasheva. The use of a suitable tendon test facilitates the diagnosis, objectification of the results and selection of the optimal means of influence.

Of interest is the study of m. quadratus lumborum in rhythmic gymnastics competitors [29]. Asymmetry in the elasticity and static strength of the muscle is established, which causes pain and discomfort in the thoracic and lumbar spine. This requires prophylactically targeted kinesitherapy.

In the competition Assoc. Prof. Tasheva participates with 2 monographs, which summarize her theoretical and practical experience and deserve separate discussion.

The first of these is Kinesitherapy for hip traumas and diseases [1]. This edition may be a cause for a candidate's professional pride.

The structure of the book used is pedagogical and professional. It includes the anatomical features of the hip joint, combined with its biomechanics. The research program is presented through 27 experimental tests, 6 instrumental methods and a description of functional pain methodologies (Harris Hip score, Womac index, „red flag index“, etc.). For each trait, the purpose, position, technique of execution and the result are commented. In the main part of the paper 13 nosological units are discussed. They present the causes of pathological changes, as well as the symptoms and treatment programs with an emphasis on appropriate kinesitherapy. A very good approach is to comment on the specificity of disabilities in various sports disciplines. The methodology of kinesitherapy is discussed in detail by applying various appropriate techniques such as positional pain relief, neuromuscular facilitation, isometric contraction, muscular energy techniques, manual muscular testing, postisometric relaxation, stretching, kinesiotherapy. In 3 of the disease units, the detailed algorithm for kinesitherapy, based on the patient's subjective complaints and clinical outcomes, is described. An important part are the applied author's and modified methods of Assoc. Prof. Tasheva in kinesitherapy practice. At the end of each section is a targeted bibliography describing Bulgarian and international experience in the treatment of individual injuries. Appropriate

visualization and the summaries made increase the scientific and practical merits of work.

The second monograph presented by Assoc. Prof. Tasheva is dedicated to modern aspects of ergotherapy. To a large extent, it is relatively more theoretical. Its first part deals with the basic concepts, basic terms, goals, types, nature and the conclusion that it influences patients' health activity. The basic skills of ergotherapists in adapting their contingent to the environment are well described. Scientific and practical information includes assessment of motor and process skills, social interaction (presented in detail), etc. With emphasized practical orientation, training therapies in 12 nosology units are presented. They are both theoretical and practical in nature, using appropriate copyright programs developed by the candidate. It is worth noting the rich bibliography for the various sections, incl. the numerous definitions from leading world experts in activities of daily living, characterizing tasks, playing as an activity type, environment, work, etc.

In the "Other" section is a post with a detailed overview of Spa & Wellness practices. The philosophy of this program is presented, as well as specific treatment procedures aimed at improving the human health status.

This section also contains the detailed description of a Master's Degree Program in KT with training and portfolio included. Its importance for increasing the competence of future specialists is established.

Assoc. Prof. Tasheva is characterized by great scientific activity, which is reflected in her numerous participation in various forums in Bulgaria and abroad. Some of them [5] were the chair of meetings. Its results are appreciated, for which it also has honorary certificates [3].

She presents summaries of 30 reports demonstrating the results of her experimental work related to the methodology of kinesitherapy in various pathological conditions. Other presentations comment on messages not included in the above group, such as trigger point algorithm; treatment of Low back pain; functional diagnostics after total prosthesis of the pelvic hip; development of sports kinesitherapy in Bulgaria and others. The presented scientific data contribute to the authority of the Bulgarian Kinesitherapy praktike, shared with a wide audience.

The scientific community evaluates the qualities of the applicant's journalistic activity, which have been documented through 16 quotations from leading experts.

Part of the scientific activity of Assoc. Prof. Tasheva is the guidance in the development of the doctoral thesis of four PhD students who successfully defended their work.

The competence of a scientist is also largely reflected in the development and implementation of scientific projects. The candidate was the head of 4 dedicated to socially significant issues that were positively evaluated.

The analysis of the publications of Assoc. Prof. Tasheva shows that they contain original results, some of which are novelty for science and others enrich the existing knowledge. All of them are characterized by their applied value. The scientific contributions can be summarized in the following directions:

- She designed and tested new programs for diagnosis and treatment of pathological conditions in the musculoskeletal system.

- She designed innovative methods and research tests that optimize kinesitherapy practice .

- The application of a number of instruments such as an inclinometer, allgometer, scoliometer, biofeedback, etc. are optimized, which in turn optimized diagnostic results.

- The training and application of a number of muscle-energy and neuromuscular techniques, ERGON and technique, kinesiotapping and more have been updated.

- Successful presentation of the candidate's personal involvement in the recovery process after surgery.

- Appropriate methods have been developed for the diagnosis and prevention of problems related to the prophylactic activity of people with a long sedentary posture.

- The first Master's degree program in portfolio was created of Kinesitherapy specialists.

- A good presentation of the organization and activity of the Federation of Sports Kinesitherapy in Bulgaria was made.

TEACHING ACTIVITIES

Academic work is an essential part of every teacher's professional activity. Assoc. Prof. Tasheva lasted for 27 years with a very diverse nature of work. Including theoretical classes, practical exercises at the NSA and medical bases, internship guide, obligatory choosing subjects, participation in semester and major exams, supervising control activities, consultations. They are done with bachelors and masters.

The courses she teaches includes the various fields of kinesitherapy, namely pathokinesiology; Kinesitherapy in orthopedics and traumatology (including spinal curvature); sports kinesitherapy; ergotherapy; portfolio; prevention of sports injuries. The last 4 subjects have been developed and accepted by the Curriculum

for training programs, some of which (portfolio) are being conducted for the first time in our country. I would like to emphasize that the introduction of a new lecture course - program development, organization, presentation, etc. is a challenge for every teacher, which Assoc. Prof. Tasheva has managed successfully.

She has always had credit hours that goes beyond the regulatory requirements of the NSA. According to the inquiry of the Department of Education in 2018/2019 (in accordance with the adopted Rules for study work), she has realized 481 overtime hours of lectures and exercises and 606 hours of additional study employment.

She was the head of three bachelors and 14 masters, whose diploma papers were highly praised.

Assoc. Prof. Tasheva publishes a textbook on "Ergotherapy" in 2016, which increases the scientific and practical level of specialists working with different nosologies in the field of ergotherapy. Content has two main sections. The first is theoretical in nature, which presents basic programs, types of training therapies and adaptations. The second (special part) includes a program for working with patients who need to improve their health through ergotherapy. The publication is rich in bibliography and especially significant - with specific questions formulated to test students' knowledge.

Assoc. Prof. Tasheva periodically improves her professional qualification in specialized courses (over 30) and in several of them receives awards for her performance.

It is necessary to present the great professional activity of Assoc. Prof. Tashev. She is a member of the central group of the Leonardo da Vinci program of the European project "Sports Physiotherapy for All". She is also a member of a number of scientific and professional associations - Bulgarian Society of Sports Medicine and Kinesitherapy; Association of Physiotherapists in Bulgaria; Bulgarian Orthopedic and Traumatological Association; Hand Surgery Society; The International Federation of Sports Physiotherapy; International Confederation in Physical Therapy. She is the head and consultant on kinesitherapy for spinal curvature in the Mladost region. Assoc. Prof. Tasheva carried out donations in the field of prevention and kinesitherapy of postural disorders in primary school age.

Appreciating her overall activity, I consider the Bulgarian Federation of Sports Kinesitherapy, of which she is the Chairperson, her greatest organizational achievement. It promotes the competence of kinesitherapists and the role of their programs in the treatment of sports disabilities.

Conclusion

The analysis of the entire activity of Assoc. Prof. Rumyana Tasheva, PhD, gives me the reason to characterize her as a competent, highly erudite lecturer whose innovative ideas enrich the theory and practice of kinesitherapy.

Her scientific and professional qualities help to build trained public health professionals. On this basis, I express my high appreciation for her application, which meets all the requirements of the ZRASRB and the NSA Regulations “Vasil Levski”. I urge the members of the Distinguished Scientific Jury to support my opinion and award the academic position of „Professor“ in Higher Education Area 7. Health and Sports, Professional Care 7.4. Public health, specialty "kinesitherapy" of Assoc. Prof. Rumiana Georgieva Tasheva, PhD, for which she has all the necessary qualities.

Reviewer:

Prof. Dr. Maria Vasileva Toteva, DSc